

DE OOSTMOLEN

Geschiedenis

De polder Moerkerken werd oorspronkelijk bemalen door twee wipwatermolens: de Oostmolen en de Westmolen. De oude Westmolen werd in 1740 vervangen door een 'moderne' achtkante grondzeiler met een respectabele vlucht (wielengte) van 29 meter. Hij bleef in bedrijf tot 1925, waarna hij tot op de veldmuren werd gesloopt en ingericht als elektrisch gemaal. Tot tweemaal toe zijn er ook dergelijke plannen voor de Oostmolen gemaakt, maar deze zijn (gelukkig) nooit verder dan de tekentafel gekomen.

De Oostmolen is de oudste nog bestaande molen van de Hoeksche Waard, gebouwd in 1616. In dat jaar verving hij een oudere wipmolen ter plaatse. De nieuwbouw van de molen werd gegund en aangenomen door *Corstiaen Joostsz.* te Dordrecht voor het bedrag van f 2.595 gulden. De gunning was op 26 mei 1616 en de molen moest zijn opgeleverd op 14 oktober 1616. De bouw van de molen moet dus ongeveer 5 maanden in beslag hebben genomen. Hiervoor werden de zomermaanden gebruikt, omdat de molen vooral 's winters werd gebruikt. Om de kosten van de bouw voor de nieuwe Oostmolen te kunnen opbrengen werden de polderlasten van de ingelanden in 1616 verhoogd. Bouwhistorisch onderzoek heeft uitgewezen dat de Oostmolen in het begin uitgevoerd was als wipmolen met een open ondertoren, d.w.z. zonder rieten bekleding. Om de constructie enige bescherming te bieden was de ondertoren wel voor de onderste helft bekleed met gepotdekselde delen. Omdat regenwater vanwege de open constructie alsnog teveel invloed had op de conditie van het houtwerk is de ondertoren in een later stadium geheel bekleed met riet.

Om als watermolenaar enigszins warm en beschut te kunnen zitten is er tussen 1753 en 1802 in de ondertoren een klein stookhokje gemaakt. Deze kleine ruimte, waarin waarschijnlijk een bedstede en haard waren aangebracht, werd tussen 1845 en 1850 vervangen door een ruime woning in de ondertoren. De restanten van het stookhok zijn tijdens de restauratie van 2012 onder de vloer van de woning teruggevonden. Tot 1910 is de woning in de molen gebruikt door de familie Verrijp, een bekende watermolenaarsfamilie. Toen het zevende kind ter wereld kwam bleek het niet meer mogelijk om met het volledige gezin in de molen te blijven wonen. De 'keet' naast de molen werd omstreeks 1905 dan ook uitgebreid tot zomerhuis. Deze kleine woning naast de molen werd in de jaren '60 vervangen door de huidige, wit gepleisterde, woning.

Na een werkzaam leven van meer dan 330 jaar kwam de Oostmolen in 1948 buiten bedrijf. Na kort als noodgemaal dienst te hebben gedaan tijdens de watersnood van 1953 raakte de molen in zwaar verval. Na een restauratie in 1969 kon de molen zijn oude taak weer vervullen. In 2010 werd de molen opnieuw gerestaureerd, waarbij de complete houten constructie uit elkaar werd genomen. Alle balken, waaronder een aantal uit 1616, werden in het oosten van het land gerestaureerd. Na algehele restauratie werd de molen in 2012 weer opgebouwd en feestelijk heropend.

Algemene gegevens

Nummer:	100
Naam:	De Oostmolen
Plaats :	Mijnsheerenland
Adres :	Provincialeweg 7A, 3271 LW
Gemeente :	Binnenmaas
Provincie :	Zuid-Holland
Eigenaar:	Stichting Molens Binnenmaas
Molencategorie:	Windmolen
Type:	Wipmolen
Functie:	Poldermolen
Maalvaardig:	Ja, maalt op vrijwillige basis
Bouwjaar:	1616
Molenaar:	Fred de Rooij - 0620 559 503, : oostmolen.binnenmaas@gmail.com
Nevenmolenaar(s):	Jan Bruins – 0619 941 504 Klaas Kleiwegt Jan Engelen – 0651 996 789 Kees de Gruijter- 0626 311 8452
Sleutelhouder: -	Piet Bervoets – 0626 881 780
Openingstijden:	Veelal op woensdag en zaterdag en als de molen draait.

Technische gegevens

Type:	Wipmolen
Functie:	Poldermolen
Inrichting:	Scheprad (ca. 60 kuub/min.)
Vlucht:	27, 40 meter
Wiekstelsel:	Oud-Hollands
Binnenroede:	Vaags (Aalten, 2012), staal, gelast, nr. 257
Buitenroede	Vaags (Aalten, 2012), staal, gelast, nr. 256
As:	Penn & Comp. (Dordrecht, 1849), nr. 8, lengte: 04.46 meter, gietijzer
Vang:	Vaste Vlaamse blokvang uit 5 stukken, vangbalk met haak, vangstok, knepel, pal.
Bovenwiel:	67 kammen
Overige molenwielen:	Bovenschijf: 29 staven Onderschijf: 19 staven Onderwiel: 79 kammen
Overbrengingsverhouding(en):	1:0,56
Kruiwerk:	Zetelkruiwerk met gietijzeren neuten
Biotoop:	Matig
Rijksmonumentnummer:	30151
RDN coördinaten:	X = 95,782 Y = 424,127
GPSN coördinaten	51.802635 N, 4.528635 E
Specificaties:	De enige nog bestaande wipmolen van de Zuid- Hollandse en Zeeuwse eilanden. De molen is voorzien van een volledig authentieke, in pandige molenaarswoning uit ca. 1850.
